

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:1801

av **Karin Svensson Smith (MP)**

Kollektivtrafikkort för hela Sverige

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett gemensamt betalningssystem i form av en applikation eller ett kort bör inrättas för kollektivtrafiken samt om att kollektivtrafiklagen bör kompletteras med att alla regionala kollektivtrafikmyndigheter måste ansluta sig till systemet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

De flesta av oss har erfarenhet av att anlända till en ny stad, att vara trött, och så snabbt som möjligt vilja ta sig till sitt hotellrum, möte eller till vilket ärende det än gäller. Okunskapen om hur kollektivtrafiken fungerar får oss att bli trötta bara av tanken på att försöka reda ut hur man gör för att välja buss, spårväg eller tunnelbana. Tyvärr resulterar detta i att många väljer bort kollektivtrafiken och istället tar taxi eller den egna bilen.

Tanken att alla människor ska kunna alla svenska städers kollektivtrafiklinjer är orimlig. Men det är inte okunskapen om linjedragningarna som ensamt skapar utmaning att snabbt sätta sig in i en ny stads kollektivtrafik. Krångliga, unika och förvirrande betalsystem gör tröskeln till kollektivtrafiken alltför hög för den som inte redan är insatt i hur den fungerar i den aktuella staden. För detta problem finns det dock en lösning.

I över 20 års tid har det funnits idéer på hur ett gemensamt betal- och biljettsystem – i form av en applikation eller kort – kan utformas så att den kan användas som betalning och biljett över hela landet, i hela landets kollektivtrafik. Branschen har tagit vissa initiativ men nu är det tydligt att det behövs åtgärder från politikens sida för att komma ytterligare steg.

Med ett gemensamt kollektivtrafikkort för hela Sverige skulle det bli möjligt att på förhand ha tankat sitt kort med reskassa eller periodbiljett för en eller flera givna kollektivtrafikregioner, och vid ankomst till en ny stad hoppa på tåget, vagnen eller bussen utan att lägga tid och kraft på att sätta sig in i betalsystemet. Helst skulle man

kunna resa på ett kontokort, så att hela resan kan betalas i efterskott – precis som de flesta bilresor idag betalas.

Förutom att förenkla för den som anländer till nya städer skulle systemet minska krånglet med att arbetspendla kollektivt mellan olika kollektivtrafiksregioner. Idag har de som gör det att hantera två biljettsystem med två olika kort, och ibland även ett SJ-pendlarkort för att ta sig emellan orterna. Frågan har blivit allt mer aktuell sedan trafikföretagen i många fall har slutat acceptera kontanter vid betalningen. Fler känner sig förvirrade och utestängda idag än tidigare genom att de lokala valutorna som inrättats upplevs som ett nytt krångel, nu när pengar inte fungerar längre.

I ett första skede är förslaget att alla regionala kollektivtrafikmyndigheter (RKM) ska tvingas ansluta sig till ett gemensamt betalsystem, som inte förändrar biljetterna eller priserna. Det är viktigt att betona att systemet på intet vis ska inskränka RKM:s självbestämmanderätt om exempelvis prissättning. Biljettpris ska fortfarande beslutas av RKM. Det gemensamma kortets syfte är endast att förenkla för resenärer vid inköp av resor från olika huvudmän. Det är enkelheten och inte priset som är avgörande.

I ett andra skede bör systemet även kunna kompletteras med att inbegripa hela Sveriges kollektivtrafik, även långväga färdmedel, som SJ och andra interregionala tåg- och bussoperatörer. Det vore även önskvärt att andra aktörer skulle få möjlighet att ansluta sig, exempelvis hyrbilsaktörer, bilpoolstjänster, hyrcykelsystem och taxi. Anslutning till systemet ska dock vara frivilligt för alla utöver RKM.

Sammantaget kan förslaget bidra till målet om fördubblad kollektivtrafik i enlighet med branschens mål och riksdagens tillkännagivande. Detta har även konstaterats tidigare. Efter en intern utredning på Näringsdepartementet fastslog den förra regeringen att frågan var viktig att bevaka, men att de i första hand ville se att branschen kom med egna initiativ. Så har även varit fallet. Branschen har sett positiva effekter på kollektivtrafikresandet efter att bland annat ha skapat en gemensam försäljningskanal. Idag kan vi dock se att det troligen behövs en lagändring för att hela-resan-perspektivet ska kunna inbegripas i hela bokningssystemet. Detta håller även Resenärsforum med om, som lyfter fram Danmark som förebild, där det finns ett elektroniskt kort som går att använda i hela landet. De menar dessutom att man i samband med införandet av ett gemensamt kort skulle kunna bestämma en teknisk bas för all betalresande i Sverige.

I lagtext handlar förslaget om att komplettera kollektivtrafikförordningen med en skrivelse att alla som säljer kollektivtrafik måste ansluta sig till det gemensamma betalsystemet. För att inte lagen ska inskränka på RKM:s självbeslutande måste den vara teknikneutral. Därtill måste trafikföretagen bygga upp ett system som fördelar intäkter efter faktiska betalningar. Denna form av avräkning sker redan idag mellan trafikföretagen och RKM och kan utökas med dessa nya produkter/tjänster.

Genom att införa ett gemensamt kollektivtrafikkort kan den tid, energi och kreativitet trafikutvecklare och PR-experters idag lägger på att utforma, marknadsföra och upplysa om sitt betalsystem istället förläggas på att utveckla kollektivtrafiken så att det av riksdagen antagna målet om fördubbling av kollektivtrafiken uppnås. Vi kan därmed sluta förspilla tid på dubbelarbetet det innebär att alla regioner arbetar med ungefär samma frågor fast. Att uppfinna hjulet på nytt i varje region är både dyrt för bolagen och dåligt för resenärerna.

Ett system baserat på samma princip finns redan idag. För den icke blygsamma summan på 89 100 kronor kan man idag införskaffa sig ett SJ årskort guld plus, som med få undantag låter en resa mellan Sveriges alla stationer och hållplatser, på alla tåg, bussar och spår- eller tunnelbanevagnar, utan att behöva ägna betalsystemet en tanke.

Detta kort är vi riksdagsledamöter privilegierade nog att erhålla. Som jag ser det måste bekvämligheten att inte reflektera över biljettsystem även tillfalla de som inte införskaffar sig resekort för närmre 100 000 kronor.

Slutligen: Eftersom önskan är att kollektivtrafikresandet ska öka måste åtgärder vidtas för att förenkla valet att nyttja kollektivtrafiken. Betalsystemet får inte vara ett hinder. Det är vi politiker som har till uppgift att få fram en lösning.

Karin Svensson Smith (MP)